

NOTITIE

Gemeente Nijmegen
Mevr. T. Martens
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

DATUM: 4 november 2019
ONS KENMERK: 19-0029/19.08982/AnKar
VPL-NUMMER: 272708
AUTEUR: M.A. Karels
PROJECTLEIDER: G. Hoefsloot
STATUS: Versie 1.0
CONTROLE: G. Hoefsloot

Vleermuis- en steenmarteronderzoek UWV terrein te Nijmegen

De gemeente Nijmegen is voornemens om het voormalige UWV kantoor aan de Fresiastraat te Nijmegen te slopen en te herontwikkelen. Bureau Waardenburg heeft in maart 2019 een quick scan Wet natuurbescherming uitgevoerd voor deze voorgenomen ingreep. Uit deze quick scan volgde dat het gebouw potentie heeft als verblijfplaats voor gebouwbewonende soorten vleermuizen en dat er geschikte verblijfplaatsen voor steenmarter zijn in het plangebied (Karels, 2019). In het voorjaar en najaar van 2019 heeft Bureau Waardenburg veldonderzoek uitgevoerd om de functies van het plangebied voor vleermuizen en steenmarter te bepalen.

Conclusie

Het kantoorgebouw heeft een functie als zomer- en paarverblijfplaats voor de gewone dwergvleermuis en de kelder mogelijk ook als winterverblijf voor vleermuizen. Aantasting van deze functies betekent een overtreding van verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming. Een aanvullende inspectie is nodig om een functie als winterverblijf te onderzoeken. Mogelijk is een ontheffing nodig van de Wnb voor de sloop van het kantoorgebouw en er zijn maatregelen nodig om het aanbod aan verblijfplaatsen voor vleermuizen te behouden. Deze conclusie wordt hieronder toegelicht.

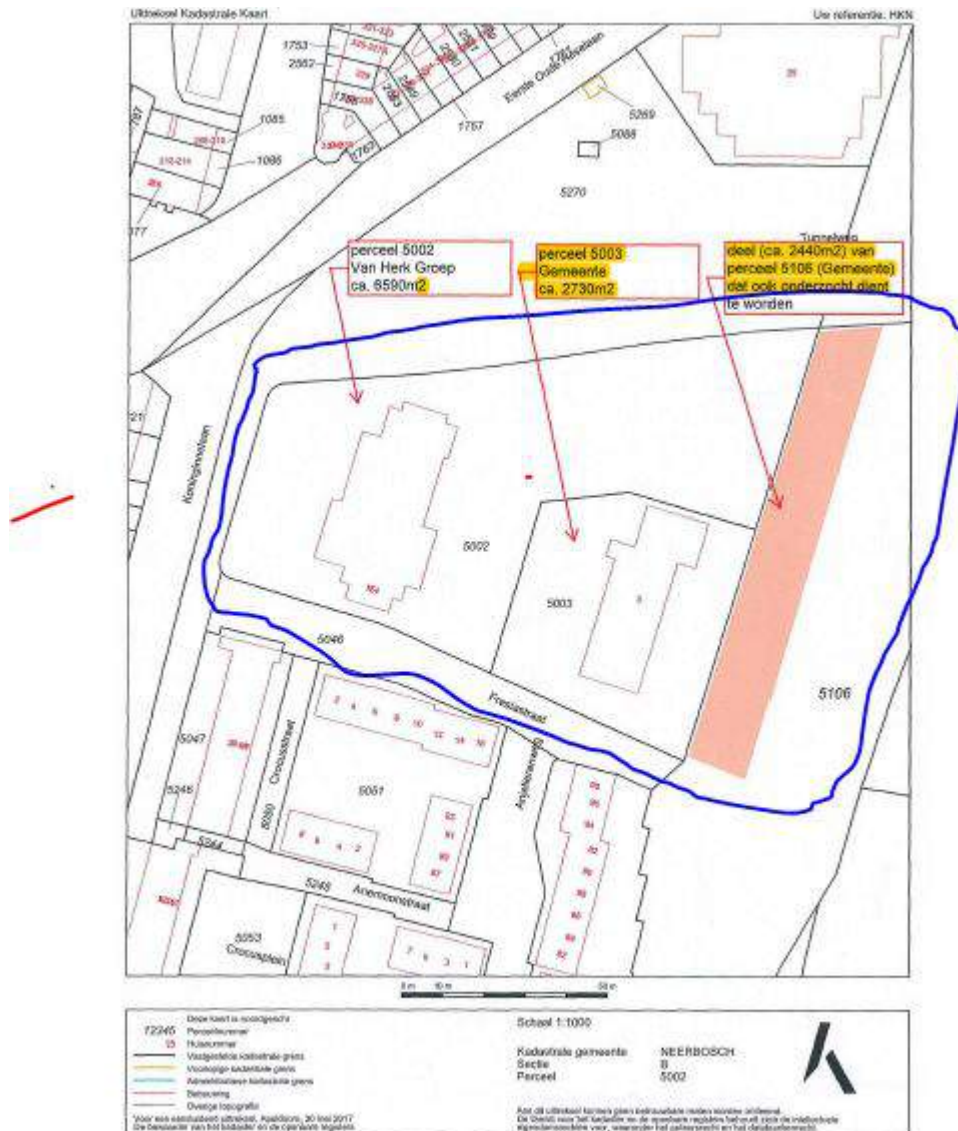
Toelichting

Plangebied

De locatie van het onderzochte (voormalig) UWV kantoor is aangegeven in de figuren 1 en 2. Het kantoorgebouw staat aan de Fresiastraat in Nijmegen. Een beschrijving van het plangebied is opgenomen in de quick scan Wet natuurbescherming (Karels, 2019).

Figuur 1 *Ligging plangebied (rood omkaderd) met het voormalig UWV kantoor te Nijmegen (Esri Nederland, Community Map Contributors | Esri Nederland, beeldmateriaal.nl | Esri Nederland, Kadaster | Esri Nederland, AHN).*

Figuur 2 Het plangebied bestaande uit het UWV-terrein (5002) en het spoortalud (oranje) en fietsenstalling (noordelijk deel van perceel 5106). De laagbouw (5003) was al gesloopt, de puinresten van het gebouw lagen nog in het betreffende perceel (bron: gemeente Nijmegen).

Voorgenomen werkzaamheden en planning

Informatie over de voorgenomen ingreep is aangeleverd door gemeente Nijmegen. De gemeente Nijmegen is voornemens het terrein van het UWV kantoor en aangrenzende percelen met spoortalud en fietsenstalling te herontwikkelen. De aanwezige bebouwing in het plangebied wordt verwijderd om nieuwbouw mogelijk te maken. Het is nog niet bekend hoeveel van het aanwezig groen verwijderd moet worden en of er na de ingreep weer groen wordt teruggebracht in het plangebied. Een bestemmingsplanwijziging is nodig om het plan te realiseren.

De laagbouw in het plangebied is in het vroege voorjaar van 2019 gesloopt. Dit pand is in 2017 onderzocht op functie voor vleermuizen en steenmarter (Hoefsloot,

2017). Er zijn van deze soorten geen verblijfplaatsen vastgesteld. De planning en het ontwerp voor de overige ontwikkelingen is nog niet vastgesteld (Karels, 2019).

Methodiek vleermuisonderzoek

De methode van het onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen is gebaseerd op het vleermuisprotocol (versie 2017). Uitgangspunt daarvoor zijn de voorwaarden ten aanzien van gewone dwergvleermuis en laatvlieger. Het onderzochte gebied is vijf keer tijdens geschikte weersomstandigheden bezocht. Drie bezoeken in mei-juli 2019 om een functie als zomer- en kraamverblijf te onderzoeken en twee bezoeken in augustus - september 2019 om een functie als paar- en overwinteringsplaats te onderzoeken. Een overzicht van de bezoekdata, -tijden en weersomstandigheden staat in tabel 1. Tijdens de vijf bezoeken is de aanwezigheid van steenmarter onderzocht door te letten op wegvlochtende dieren en sporen van marters zoals uitwerpselen, voetprenten, wissels en prooiresten. Het talud van het spoor kon niet goed doorgelopen worden vanwege dichte begroeiing met bramen. De aanwezigheid van verblijfplaatsen van steenmarter op het talud is beoordeeld door goed te letten op aanwezigheid van dieren in de omgeving van het talud.

Bij het vleermuisonderzoek is gebruik gemaakt van batdetectors van het type QMC mini 3 (getuned rond 25kHz), Petterson M500 (met automatische opnamefunctie) en Petterson D240x. Tijdens het veldwerk is vleermuisactiviteit in het plangebied in kaart gebracht. Er is gelet op roepende dieren en verblijfplaats indicerend gedrag (dieren die op het gebouw landen, in- en uitvliegende dieren, baltsvluchten en zwermgedrag bij het gebouw). Daarnaast zijn foeragerende dieren en overvliegende dieren geregistreerd om te bepalen of het plangebied een functie heeft als foerageergebied en als vliegroute. Alle bezoeken zijn door twee vleermuisonderzoekers uitgevoerd die zich onafhankelijk van elkaar lopend door het plangebied verplaatsten. Het gehele gebied aangegeven met rode lijn in figuur 1 is in 2019 onderzocht.

Tabel 1 Overzicht inventarisatiedata vleermuizen.

Data	Tijd veldwerk	Weer (temperatuur, neerslag en windkracht)
20-05-2019	21:30-23:30u	16-15°C, droog, 2 Bft
17-06-2019	03:15-05:30u	12-10°C, droog, 0 Bft
07-07-2019	03:15-05:30u	16-15°C, droog, 1 Bft
20-08-2019	21:00-23:00u	13-11°C, droog, 0 Bft
11-09-2019	22:00-24:00u	17-16°C, droog, 2 Bft

Tussen de 2 ochtendronden in de zomerperiode is een periode van 20 dagen aangehouden. Het vleermuisprotocol schrijft als minimale tussenperiode 10 dagen en als optimale tussenperiode 30 dagen voor. Met de geleverde onderzoeksinspanning is een goed beeld verkregen van de functies van het plangebied voor de verschillende soorten vleermuizen.

Functie van het plangebied voor beschermde soorten

Gewone dwergvleermuis - kraamverblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen kraamverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld.

Gewone dwergvleermuis - zomer- en paarverblijfplaatsen

Op 20 mei liet één van de tijdelijke bewoners van het kantoorpand een dode gewone dwergvleermuis zien. Het dier was in het voorjaar van 2019 gevonden op de vierde verdieping.

Op 17 juni is een invliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Het dier vloog in een spleet bij een daktrim van het westelijk gebouw (zie figuur 1). De verblijfplaats bevindt zich aan de zuidoostzijde van het betreffende gebouw. Op deze locatie zijn in het najaar tijdens beide bezoeken in augustus en september twee baltsende mannetjes gewone dwergvleermuizen waargenomen. Op basis van deze waarnemingen is vastgesteld dat het westelijk gebouw een functie heeft als zomer- paarverblijf voor twee gewone dwergvleermuizen en een functie heeft als baltsterritorium voor de gewone dwergvleermuis. De verblijfplaatsen kunnen gedurende het gehele jaar gebruikt worden door de gewone dwergvleermuis.

Gewone dwergvleermuis - winterverblijven

De kelder van het gebouw heeft waterschade opgelopen door een lekkage. De kelder is toegankelijk voor vleermuizen en lijkt geschikt als winterverblijfplaats voor enkele dieren. De kelder kon niet worden onderzocht door de hoge waterstand en een gesloten hek. Een functie van de kelder als winterverblijf kan op basis van dit onderzoek niet worden uitgesloten. Aanbevolen wordt dit nader te onderzoeken.

Gewone dwergvleermuis - foerageergebied en vliegroutes

Vleermuizen jaagden rondom het kantoorgebouw en in de ruimere omgeving. Geschat wordt dat het plangebied door 2 tot 5 gewone dwergvleermuizen gebruikt wordt als klein onderdeel van hun totale foerageergebied. Van essentieel foerageergebied is geen sprake omdat er in de omgeving een groot oppervlakte aan geschikte foerageergebieden aanwezig is (groen in tuinen, langs het spoor en in de openbare ruimte). Er zijn geen vaste vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Vleermuizen verplaatsten zich willekeurig door het plangebied.

Overige vleermuissoorten

Tijdens het veldwerk zijn eenmaal rosse vleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis overvliegend waargenomen. Alleen de laatvlieger werd in het plangebied overvliegend waargenomen. Het plangebied heeft geen essentiële functie voor deze soorten.

Steenmarter

Er zijn geen waarnemingen gedaan van steenmarter noch zijn sporen van steenmarter vastgesteld. Het plangebied heeft geen functie voor de steenmarter.

Effecten van de ingreep

Vleermuizen

De sloop van het voormalig UWV kantoor zorgt dat maximaal twee zomer- en paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis verdwijnen. Tijdens de sloopwerkzaamheden kunnen één of enkele gewone dwergvleermuizen in het gebouw aanwezig zijn. Om het doden van vleermuizen te voorkomen zijn maatregelen nodig.

Indien de kelder van betekenis is als winterverblijfplaats voor vleermuizen, dan zal de sloop ook leiden tot aantasting van deze functie. Een aanvullende inspectie is nodig om te bepalen of de kelder gebruikt wordt door vleermuizen als winterverblijf.

Steenmarter

De ingreep heeft geen negatieve gevolgen voor steenmarter.

Beoordeling Wet natuurbescherming

- Het vernietigen of aantasten van winter-, zomer- en paarverblijven van vleermuizen is een overtreding van de Wnb artikel 3.5 lid 1 en 4. Er is waarschijnlijk een ontheffing van de Wnb nodig voor de sloop van het schoolgebouw. Aanbevolen wordt om eerst de functie als winterverblijf te onderzoeken en vervolgens de noodzaak voor een ontheffing te bespreken met het bevoegd gezag.

Nader onderzoek

Een functie van de ondergelopen kelder als winterverblijfplaats kan worden vastgesteld door een eenmalige inspectie in de winter direct na de eerste vorstperiode. In verband met veiligheid wordt deze inspectie door twee personen uitgevoerd. Met een zaklamp worden alle wegkruipmogelijkheden in het plafond van de kelder geïnspecteerd op aanwezige dieren en sporen van vleermuizen.

Randvoorwaarden voor werkzaamheden in het kader van de voorgenomen ingreep

- Maatregelen nemen waardoor het aanbod aan paarverblijfplaatsen duurzaam behouden blijft. Maatregelen kunnen bestaan uit het plaatsen van acht kleine vleermuiskasten aan gebouwen en bomen in de directe omgeving van het plangebied (tijdelijke maatregel) en/of het creëren van acht nieuwe verblijfplaatsen in eventuele nieuwbouw. Betrek een vleermuisdeskundige in de planvorming.
- Volgens het Kennisdocument Gewone dwergvleermuis is een gewenningsperiode van 6 maanden voor vervangende paarverblijfplaatsen ideaal. Dat betekent dat de vervangende verblijfplaatsen voor half februari 2020 aanwezig moeten zijn. De minst kwetsbare periode voor de uitvoering van de sloopwerkzaamheden is volgens het kennisdocument de paartijd (half augustus-half oktober) omdat de dieren dan het meest mobiel en flexibel zijn v.w.b. verblijfplaatskeuze.
- Om te voorkomen dat vleermuizen worden gedood tijdens de sloopwerkzaamheden zijn maatregelen nodig. Het is niet precies bekend waar de twee paarverblijfplaatsen zich in het gebouw bevinden. Deze kunnen zich bevinden achter daktrimmen, in holle ruimten en in de spouw. Daktrimmen worden verwijderd van de gevels, de spouwen worden aan de bovenkant opengemaakt. Het dakvlak wordt aan de randen opengemaakt. Vervolgens wordt 24 uur gewacht met het sloopwerk van gevel en dak zodat eventueel aanwezige vleermuizen het pand kunnen verlaten.

Literatuur

Hoefsloot, G. 2017. Vleermuis- en steenmarteronderzoek Fresiastraat, Nijmegen. Notitie met kenmerk 16-764/17.07611/GerHo. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Karels, M.A., 2019. Quick scan Wet natuurbescherming UWV terrein te Nijmegen. Notitie met kenmerk: 19-0029/19.01062/AnKar. Bureau Waardenburg, Culemborg.

Voor vragen over deze notitie kunt u contact opnemen met Gerlof Hoefsloot.

Akkoord voor uitgave: Kwaliteitszorg Bureau Waardenburg bv
drs. F. van Vliet

Paraaf:

Bureau Waardenburg bv is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Bureau Waardenburg bv; opdrachtgever vrijwaart Bureau Waardenburg bv voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

© Bureau Waardenburg bv / Gemeente Nijmegen

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van opdrachtgever en is zijn eigendom. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d.m.v. druk, fotokopie, digitale kopie of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Bureau Waardenburg bv, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Lid van de branchevereniging Netwerk Groene Bureaus. Het kwaliteitsmanagementsysteem van Bureau Waardenburg bv is door CERTIKED gecertificeerd overeenkomstig ISO 9001: 2015. Bureau Waardenburg bv hanteert als algemene voorwaarden de DNR 2011, tenzij schriftelijk anders wordt overeengekomen.

Bureau Waardenburg, Varkensmarkt 9 4101 CK Culemborg, 0345 51 27 10, info@buwa.nl, www.buwa.nl